

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut -toimialan selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä vuodelta 2024

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla toimielimet, johtavat viranhaltijat ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, resurssien ja omaisuuden turvaamisen sekä raportoinnin ja tietojen luotettavuuden. Riskienhallinnalla puolestaan tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyä, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkitystä ja niiden toteutumisen todennäköisyyttä, sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Lait, organisaation säännöt sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohje määrittelevät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut ja menettelyt. Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuntalain mukaan kaupunginhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lisäksi kaikki tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa varojen käytössä, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta omalla vastuualueellaan.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut -toimiala on järjestänyt vastuualueensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan annettujen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Toimialan johtoryhmä on seurannut merkittävimpiä riskejä ja päivittänyt keskeisiä ohjeistuksia vastaamaan nykyistä organisaatorakennetta vastuiden ja komentoketjujen osalta.

Elinkeino- ja työllisyyspalveluiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttaminen perustuu kaupungilla yhteisesti käytössä olevien työkaluihin ja raportointijärjestelmiin. Toimialan johtoryhmä käy vähintään kvartaaleittain läpi talouden raportit. Talouden osavuosisiraportit on annettu jaostolle tiedoksi ilmoitusasioissa. Yksikkötasolla taloutta on seurattu SAP-järjestelmän kautta. Vuoden 2024 syksyllä otettiin käyttöön myös talous- ja henkilöstöhallinnon raportointityökalu Monettieto. Toimialan keskitetty talousyksikkö tuottaa myös yksiköille projekti- ja kustannuspaikkarakortteja. Toimialalle kirjattava työttömyyden kunta osuus vaihtelee kuukausittain merkittävästikin ja haastaa ennakoitavuutta.

Toimialan varautumisen suunnitelmia ja rakenteita on selkeytetty, mutta hallinnon rajalliset resurssit haastavat kehitystyötä edelleen. Kaikissa palveluissa pyritään lisäämään turvallisuusjohtamista ja -tietoisuutta.

Toimintaympäristöanalyysi ja riskiarvio

Vuoden 2024 aikana elinkeino- ja työllisyyspalvelut -toimialalla on analysoitu toimintaympäristön muutoksia, tunnistettu tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioitu niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laadittu tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Riskiarviointia tehdään laajemmin palveluyksiköissä, mutta toimialan laajaan riskienarviointiin nousevat asiat palvelujohtajien arvioinnin perusteella. Riskien arvioinnin, seurannan ja raportoinnin sekä dokumentoinnin tueksi on käytetty yhdenmukaista työkalua Reiska-

riskienhallintajärjestelmää, joka otettiin käyttöön vuoden 2024 aikana. Järjestelmä parantaa riskien dokumentointia ja raportointia johdolle.

Näin on muodostettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma, joka konkretisoi riskiprofiilin ja riskienhallinnan toimintamallin sekä prosessin tavoitteet ja vastuut.

Kokonaisarvio elinkeino- ja työllisyyspalvelut -toimialan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta

Toimialan riskien kokonaisarviointi perustuu Reiska-ilmoituksiin ja konkreettisesti realisoituneisiin tapahtumiin. Suunniteltuja toimenpiteitä on toteutettu, mutta kaikkiin asioihin ei voida vaikuttaa viranhaltijoiden/työntekijöiden taholta. Riskien hallintaa haastaa samalla toteutettavat talouden sopeuttamistoimenpiteet.

Merkittävimmistä riskeistä realisoitui työttömyyden kuntaosuuden kasvu, Hippos-hankkeen valitus, sekä uhkatilanteet palveluissa.

Strategiset ja Taloudelliset riskit

Toimialan suurimpia strategisia ja taloudellisia riskejä on työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvaminen, sekä isojen hankkeiden kuten Hippos-hankkeen toteutumiseen liittyvät valituksista johtuvat viiveet.

Näistä molemmat riskit ovat toteutuneet tilikauden aikana. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvuun varauduttiin sopeuttamalla palveluiden ostoja tilikauden aikana ja Hippos-hankkeen viivästymiseen on varauduttu jatkamalla rakennussuunnittelua myös valitusaikana, jotta valituksen käsittelyn jälkeen päästäisiin nopeasti käynnistämään hankkeen toteutus. Toimialalla varaudutaan jatkossakin ennaltaehkäisevänä toimenpiteinä samansuuntaisin toimenpitein näihin riskeihin.

Operatiiviset riskit

Toimialan merkittävin operatiivinen riski vuonna 2024 on ollut TE-uudistuksen valmisteluun liittyvän projektin onnistunut toteuttaminen sekä toiminnan onnistunut käynnistäminen vuoden vaihteessa.

Oikeudelliset riskit

Toimialalla on kesken mahdollinen takaisinperintään liittyvä kuuleminen. On hyvin todennäköistä, että Osaamiskeskus -hankkeen saamaa avustusta takaisin peritään. Mahdollinen takaisin perittävä summa on 39.988 euroa. Päätöstä takaisinperinnästä ei ole vielä tullut. Summa kohdistuu tukeen vuodelta 2023

Kokonaisarvio

Haastavasta taloudellisesta tilanteesta ja toimialan uudistuksista huolimatta toiminnan tuottavuus ja jatkuvuus eivät olennaisesti vaarantuneet. Edellä mainittuihin toimenpiteisiin viitaten voidaan todeta, että toimialan riskienhallinnassa on kokonaisuudessaan onnistuttu vähintäänkin kohtuullisesti.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyjen avulla tuotetaan kohtuullinen varmuus tuloksellisesta ja tavoitteiden mukaisesta toiminnasta sekä hyvän hallinnon toteutumisesta ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuntalain mukaan kaupunginhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lisäksi kaikki tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa varojen käytössä vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Elinkeino- ja työllisyysjaosto ja toimialan viranhaltijajohto on järjestänyt vastuualueensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan annettujen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja tavoitteet

Elinkeino- ja työllisyyspalveluiden -toimialan sisäisen valvonnan kohteet ovat edelleen talouden tasapainottamisen vaikutukset toimintaan ja palvelutuotantoon erityisesti työllisyysalueen palveluissa.

Talousarvioprosessi 2025 osoittautui toimialan hallintoa ja henkilöstöä kuormittavaksi ja vei merkittävästi resursseja toimintojen kehittämiseltä ja perustyöstä. Toistamiseen käydyt yhteistoimintaneuvottelut heikensivät henkilöstön jaksamista ja työnantajaimagoa elinkeinopalveluissa.

Henkilöstösuunnitelman sitovuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota ja toimialan täyttöluvat on käsitelty toimialan johtoryhmässä ja tämän jälkeen kaupungin täyttöluparyhmässä. Henkilöstökulujen osalta on saatu säästöjä, kun sijaisuudet pyritään paikkaamaan olemassa olevan henkilöstön kesken, mutta se samalla haastaa henkilöstön jaksamista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehitystyötä tullaan jatkamaan toimialalla johdon, esihenkilöiden ja työntekijöiden koulutusta lisäämällä ja Reiska-riskienhallintaohjelman kehitystä jatkamalla.

Kokonaisarvio

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut -toimiala on toimintaraporttien valossa päässyt toimikaudella 2024 sekä taloudellisesti että tavoitteenasetannallisesti hyvään tulokseen toimintakentän haasteista huolimatta. Tässä selonteossa kerrotuin keinoin ja toimenpitein on varmistettu toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja pyritty varmistamaan sen jatkuvuus. Selonteon valossa voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kelvollisella tasolla.